

Lahden kaupungin lausunto kansallisen TKI-politiikan ja -toiminnan strategisista valinnoista ja niiden toimeenpanosta

Päätös

Päätin antaa Lahden kaupungin lausuntona kansallisen TKI-politiikan ja -toiminnan strategisista valinnoista ja niiden toimeenpanosta perusteluosan mukaisen vastauksen.

Perustelut

Valtioneuvoston kanslia on pyytänyt vastauksia kyselyyn kansallisen TKI-politiikan ja -toiminnan strategisista valinnoista ja niiden toimeenpanosta. Lausunnot tuli toimittaa otakantaa.fi-palvelun kautta 28.4.2026 mennessä. Kyselyn kohderyhmään kuuluivat valintojen jalkauttamisen ja toimeenpanon keskeiset organisaatiot eli julkiset ja yksityiset TKI-rahoittajat, tutkimusorganisaatiot, yritykset ja hallinnonalat, alueelliset toimijat ja muut sidosryhmät. Vastaukset toivottiin organisaatioilta.

Lahden kaupungin lausunto kyselyyn:

OSA II: KANSALLISTEN TKI-VALINTOJEN KONKRETISAATIO, SYVENTÄMINEN JA SEURANTA

5. Mitä TKI-valintaa tai -valintoja koskien erityisesti vastaatte?

Vastaamme kolmen valinnan osalta: 1) ilmasto, ympäristö ja arktinen ulottuvuus, 2) terveys ja hyvinvointi ja 3) data ja datapohjainen arvonluonti

6. Miten valinnat asemoituvat suhteessa organisaationne painopisteisiin ja toimintaa ohjaaviin strategioihin?

Lahden kaupungin pitkäjänteiset valinnat vastaavat hyvin TIN:n viittä strategista valintaa. Kaupungin TKI-painotukset rakentuvat Päijät-Hämeen älykkään erikoistumisen strategialle, erityisesti kestävyteen, energiaan, älykkääseen valmistukseen ja datapohjaisten ratkaisujen hyödyntämiseen. Ilmasto ja ympäristö ovat Lahden ydinaluetta. Lahti oli Euroopan ympäristöpääkaupunki vuonna 2021 ja on sitoutunut hiilineutraaliuteen ja luontopositiivisuuteen 2030. Parhailaan toimenpannaan kaupungin kärkiohjelmia, joissa ympäristö asemoituu elinvoiman lähteeksi. Lahden ekosysteemisopimus 2021–2027 painottaa sähköistä liikennettä, kaupunkien hiilineutraalia kiertotaloutta ja elintarvikeinnovaatioita. Lahden seudun innovaatiokyvykkyys selvityksessä seudun kolmeksi TKI-kärjeksi tunnistettiin tulevaisuuden energiaratkaisut, älykäs valmistus sekä kestävä ruoka ja juoma. Terveys ja hyvinvointi yhdistyy Lahden työhön planetaarisen terveyden ja luontoterveyden kautta. Päijät-Hämeen Luontoaskel terveyteen on 10-vuotinen ohjelma, joka kytkee hyvinvointialueen ja kunnat. Planetaarisen terveyden näkökulmasta ruokajärjestelmät, kasvipohjaiset innovaatiot ja kestävä elintarviketuotanto ovat keskeinen linkki ympäristön, terveyden ja teollisen uudistumisen välillä. Data ja datapohjainen arvonluonti näkyy Lahdessa mm. teollisen digitalisaation ja tekoälyn tutkimusosaamisessa ja soveltamisessa alueen yrityksissä sekä datakeskusinvestoinnissa (DayOne). Lahti on kansallisesti merkittävä ICT-osaajien kouluttaja. Viime vuonna perustettu ICT-osaamisverkosto tuo alan yrityksiä yhteen. Tänä vuonna perustettiin LUT-yliopiston ja Virnex Groupin AI Research Center.

7. Miten ja minkä toimijoiden tulisi konkretisoida ja syventää valintaa/valintoja?

Lahden näkökulmasta konkretisointi tarvitsee kolme tasoa, jotka kytetään toisiinsa: kansallinen, alueellinen ja toimijataso. Keskitymme vastauksessamme alueelliseen tasoon ja sen kytkeytymiseen kansalliseen ja toimijatasoon. Alueellisella tasolla tulisi tunnistaa, että kaupungit ovat TKI-politiikan strategisia toimijoita. TKI-politiikkaa hyödyttäisi rakenteellinen kaupunkivuoropuhelu, joka kytkee TIN:n, OKM:n, TEM:n ja C9-kaupungit yhteen jatkuvaksi prosessiksi. Tämä edesauttaisi strategisten valintojen toteutumista alueellisesti vaikuttavasti. Kaupungit ovat kasvavassa määrin TKI-toiminnan systeemisiä toimijoita. Klusterien ja ekosysteemien rakentaminen yritysten

sijoittumisalustoina edellyttää kaupungin systeemistä otetta, joka ulottuu yli yksittäisten hankkeiden ja vaalikausien. Kaupunki voi toimia useassa toisiinsa kytkeytyvässä roolissa. Mission omistajana kaupunki asettaa rohkean, aikarajatun ja mitattavan tavoitteen, joka ohjaa eri toimijat saman suunnan taakse. Lahden hiilineutraalius- ja luontopositiivisuustavoitteet ovat tästä konkreettisia esimerkkejä. Missiot eivät ole hankkeita; ne pysyvät vaalikausien yli ja tarjoavat liittymiskohdan myös kansainvälisille kumppaneille. Ekosysteemin koordinaattorina kaupunki tuo yhteen yritykset, korkeakoulut, tutkimusorganisaatiot ja asukkaat. Kokeilualustana, kysynnän luojana ja ensimmäisenä asiakkaana kaupunki avaa innovaatioille markkinaa, jota yksityinen sektori yksin ei luo. Ekosysteemisopimukset voivat toimia yhtenä vuoropuhelun ja yhteistyön välineenä kaupunkien ja kansallisen tason välillä. Nykyisten ekosysteemisopimusten kausi päättyy 2027. On tarpeen löytää tapa jatkaa kaupunkien ja valtion yhteistyötä tässä aihepiirissä. Kaupungit voivat ekosysteemisopimuksen ja oman missiotyönsä kautta toimia valintojen alueellisina vetureina. Toimijatasolla yliopiston, suurten yritysten ja pk-yritysten välisten kärkiekosysteemien rakentamisessa on Lahdessa toimiva tutkimuskeskusmalli. LUT-yliopisto on rakentanut kolme keskusta saman mallin pohjalle: Electric Mobility Research Centerin, AI Research Centerin sekä Asphalt Research Platformin. Kullekin keskukselle on tunnistettu temaattinen agenda, veturiyrityksen rooli ja avoin pk-yritysten osallistumismahdollisuus. Tällaisia keskuksia voi monistaa muillekin TKI-valinnoille.

8. Mikä on organisaationne näkökulmasta TKI-yhteistyön tilanne tällä hetkellä valinta-alueella/alueilla?

Vastaus: 4 (hyvä).

8b. Tarkennus

Lahdessa TKI-yhteistyö toimii hyvin tutkimusinfrastruktuuri-, klusteri- ja koulutustasolla, mutta epätasaisesti pk-kentässä. Triple helix on vahva siellä, missä veturiyritys on aktiivinen. Pk-yritysten TKI-osallistaminen on alueen suurin pullonkaula. Päijät-Hämeen T&K-menot ja suorat yritystuet ovat selvästi alle maan

keskiarvon. Niin kansallisesti kuin alueellisesti kannattaa panostaa pk-yrityskentän saamiseen mukaan entistä tiiviimpään TKI-yhteistyöhön. Tämä tulisi huomioida myös TKI-rahoituksen suuntaamisessa.

9. Esimerkkejä valintakohtaisista, kansainvälisesti tai valtakunnallisesti merkittävistä valintoihin liittyvistä verkostoista, joissa olette mukana vetovastuussa

Lahden näkökulmasta ohjelmallinen ja klusteripohjainen työote mahdollistaa laajalaisen ja kansainvälisesti merkittävän TKI-yhteistyön, jossa korostuu yritysten, tutkimusorganisaatioiden ja kuntien yhteinen kehittäminen. Alueen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) perustuu vahvaan ympäristöosaamiseen ja klustereihin, kuten sähköisen liikenteen GEM-ekosysteemiin sekä viljaklusteriin, joihin kuuluu kymmeniä yrityksiä ja kansainvälisiä kumppaneita. Lisäksi Lahden alueella on kehitetty yritysverkostoja materiaalikiertojen ja meriklusterin ympärillä sekä vahvistettu yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi (ml. planetaarinen terveys).

10. Miten uusia toimijoita saadaan mukaan valintojen alueilla tehtävään TKI-toimintaan?

Tutkimuskeskusmallin monistaminen on hyvä käytännön työkalu Lahden näkökulmasta. LUT-yliopiston EMRC, AIRC ja ARP osoittavat, että uusia toimijoita saadaan mukaan, kun keskuksella on selkeä temaattinen fokus, veturiyritys ja matalan kynnyksen osallistumismahdollisuus pk-yrityksille. Mallia voi monistaa muille alueille. Toinen on pk-yritysten TKI-palvelupolkujen vahvistaminen yritysälähtöisesti.

11. Millä osa-alueilla TKI-yhteistyötä tulisi mielestänne vahvistaa valinnan/valintojen piirissä?

Vastaus monivalintaan: tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteiset ekosysteemit, innovaatio- ja kokeilu ympäristöt, tutkimuksen kaupallistaminen, teollinen skaalaus ja kansainvälistyminen.

11b. Tarkennus

Yhteisten ekosysteemien vahvistaminen edellyttää pitkäjännteistä rahoitusta. Lahdessa EMRC:n, AIRC:n ja ARP:n kaltaisten tutkimuskeskusten kestävä rakentaminen vaatii rahoituspohjan, joka kestää yli yksittäisen hankkeen syklin. Kansallinen instrumentti tällaisten keskusten perustamiseen kunkin TKI-valinnan alueella vahvistaisi yhteistyön rakennetta. Innovaatio- ja kokeiluymäristöt ovat alihyödynnettyjä, jos pääsy rajoittuu suuriin yrityksiin tai hankerahoituksen piirissä oleviin tutkimusryhmiin. Kansainvälistymisen vahvistaminen on EU-rahoituksen kotiuttamisen perusta. Suomen menestys EU-rahoituksessa jää nykyisellään alle potentiaalın. Tukirakenne ei ole tällä hetkellä tarpeeksi vahva pääkaupunkiseudun ulkopuolella.

12. Mitkä osa-alueet estävät TKI-yhteistyön vahvistumista?

Vastaus monivalintaan: rahoitus, sääntely, ohjauksen ja kannustimien puute, julkisten hankintojen riittämätön käyttö ja riittämättömät tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit sekä kehitys- ja testausymäristöt.

12b. Tarkennus

Rahoituksen pirstaloituminen ja lyhytjännteisyys on suurin yksittäinen este. Hankerahoituksen 2–3 vuoden sykli ei vastaa systeemisten innovaatioiden vaatimaa aikajännettä. Lisäksi korkeakoulujen rahoitusmalli ei riittävästi palkitse alueellisesta TKI-yhteistyöstä. Kaupungit ja korkeakoulut voivat tehdä paljon yhdessä, mutta nykyiset rahoituskannustimet eivät ohjaa siihen. Julkisia hankintoja ei myöskään hyödynnetä riittävästi innovaatiotoiminnassa. Suomalaiset kaupungit ostavat suuren määrän palveluja, mutta haastepohjaisia hankintoja on hyvin vähän. Erityisesti ilmasto- ja ympäristövalintaa voisi viedä eteenpäin julkisen kysynnän kautta. Riittämättömät tutkimus- ja kokeiluymäristöt koskevat erityisesti uusia valinta-alueita. Esimerkiksi planetaariselle terveydelle ei ole vielä omaa kansallista tutkimusalustaa.

13. Millaiset uudenlaiset toimintatavat, mallit ja toimijoiden roolit voisivat tukea strategisten valintojen tuloksellisesta toimeenpanoa?

Lahdessa käytössä oleva LUT:n tutkimuskeskusmalli kannattaisi muotoilla kansalliseksi rahoitus- ja toimintainstrumentiksi. Kullekin TKI-valinnalle perustetaan 1–3 alustapohjaista keskusta, joissa yliopisto ja veturiyrittäjä ratkovat alan keskeisiä kysymyksiä ja pk-yrittäjäsektori rakentuu ympärille. Toimeenpanoa tukee strategisten valintojen kehittäminen rohkeiksi missioiksi (esim. ilmasto-positiivisuus). Kaupungit ovat luontevia mission omistajia. Lisäksi haastepohjaisten hankintojen käyttö voisi olla hyödyllistä, mutta julkinen sektori tarvitsee koulutusta, työkaluja ja juridista tukea käyttöönotossa.

14. Mikäli TKI-valinnoille päätettäisiin asettaa kansallisia laadullisia tai määrällisiä tavoitteita esimerkiksi jo vuodelle 2030, millaisia näiden tulisi olla?

Tavoitteiden olisi hyvä olla mitattavia, vertailukelpoisia ja eri valinta-alueisiin kohdennettuja. Tavoitteiden seurannalle pitäisi rakentaa yhteinen kansallinen mittaristo, joka mahdollistaa alueellisen ja toimialakohtaisen vertailun. Tavoitteita voisivat olla esimerkiksi seuraavan tyyppiset. T&K-menojen 4 % BKT:stä -tavoite säilytetään ja sen alueellista jakautumista seurataan. EU-rahoituksen kotiuttaminen kaksinkertaistuu vuoteen 2030. Vihreän siirtymän kaupallisten skaalaushankkeiden määrä kasvaa 50 %:lla. Julkisten hankintojen innovatiivisten kilpailutusten osuus on vähintään 10 % vuonna 2030. Suomi kuuluu viiden parhaan EU-maan joukkoon vihreän siirtymän TKI-investointien houkuttelussa.

OSA III: KANSALLISET TKI-POLITIIKAN KEHITTÄMISEN KÄRJET

15. Miten riskinotto kykyä TKI-toiminnassa tulisi konkreettisesti vahvistaa?

Vastaus monivalintaan: kehittämällä rahoitusta, kehittämällä ohjausta, edistämällä kulttuurista muutosta

15b. Tarkennus

Kulttuurinen muutos vaatii sekä rahoittajan että toimijoiden tasolla kehityksen, jossa epäonnistuminen on osa työtä. Alueellisilla TKI-toimijoilla (korkeakouluilla, kaupungeilla, elinkeino-yhtiöillä) on keskeinen rooli tämän kulttuurin paikallisessa

rakentamisessa. Hankerahoituksen mittareiden uudistaminen niin, että opittu (myös negatiivinen tulos) tunnistetaan arvoksi, vahvistaisi riskinottokyvyn kulttuuria. Korkeakoulujen rahoitusmalliin tulisi lisätä aluevaikuttavuuskomponentti, joka palkitsee rohkeasta yhteistyöstä alueen yritysten ja kaupunkien kanssa. Rahoituksen näkökulmasta tarvitaan aitoja riskinottoinstrumentteja: alkuvaiheen pääomarahoitusta, joka kestää epäonnistumisia, sekä pitkäjänteistä julkista pohjarahoitusta yliopistoille rohkeampien tutkimusvalintojen mahdollistamiseksi. Alueellisia VC-rahastoja, joissa valtion vastinrahoitus.

16. Mitkä ovat mielestänne tehokkaimmat tavat houkutella TKI-investointeja Suomeen?

Pitkäjänteinen ja ennakoitava politiikka. Sääntelyn ja verotuksen ennakoitavuus sekä TKI-rahoituksen jatkuvuus ovat kansainvälisten investointien houkuttelun perusta. Aineeton sijoittuminen ekosysteemyhteistyön kautta, jossa ulkomainen yritys aloittaa yhteistyön alueen tutkimusorganisaation tai arvoketjuun kuuluvan toimijan kanssa. Tällainen "aineeton sijoittuminen" voi johtaa myöhemmin konkreettiseen investointiin. Mallia voi vahvistaa kansallisesti rakentamalla ekosysteemejä sijoittumisalustoina, ei pelkästään kansallisina rahoituskanavina. Alueelliset erikoistumis- ja vetovoimakärjet vahvistavat kansallista kokonaisuutta. Kansallinen invest-in -toiminta kannattaa myös TKI-investointien houkuttelussa yhdistää alueellisiin profiileihin. Osaava työvoima ja osaajien pysyvyys ovat myös kriittisiä.

Päätöksen tekijä

Särkijärvi Johanna
kasvupalvelujohtaja

Viranhaltijapäätös on allekirjoitettu sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.

Lisätietojen antaja

kasvupalvelujohtaja Johanna Särkijärvi, p. 044 482 0008

Toimivallan peruste

Lahden kaupungin hallintosääntö, Elinvoimajohtajan päätös 46§/2025:
Elinvoimajohtajan toimivallan delegointi 2025, delegointimatriisi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Muutoksenhakuviranomainen

Ei muutoksenhakua

Julkaisupäivä

10.5.2026

Nähtävilläolopaikka

Lahden kaupungin yleinen tietoverkko www.lahti.fi

Liitteet

Muutoksenhakuohje

Jakelu**Tiedoksi**

Maijastina Setälä

Lahden kaupunki
Harjukatu 31, PL 202
15101 Lahti
03 814 2355
kirjaamo@lahti.fi
www.lahti.fi
0149669-3